



Köy Enstitüleri

ISSN: 1304-0227

İki Ayda Bir Yayınlanır.

Sayı 17 / Kasım - Aralık 2009

Yönetimden

“Vakfımızın kuruluşunda öğretmenimiz Ferit Oğuz Bayır’ın özel bir yeri vardır. Onun rehberliği, maddi ve manevi desteği olmasaydı kuruluş gecikebilirdi.” (‘‘Vakfımızın On Yılı’’ adlı yapıttan)

5 Kasım 1998 yılında yitirdiğimiz Ferit Oğuz Bayır’ı gerçekleştirdiğimiz bir etkinlikle andık. Günay Güner arkadaşlarımızla birlikte anmamıza katılırken, Gül Coşkun, Mustafa Aydoğan ve Talip Apaydın öğretmenlerimiz Ferit Oğuz Bayır’ın yaşamı, yapıtı ve mücadelesini anlattılar.

Ferit Oğuz Bayır kendi anlatımıyla: **“Simav’da doğdum. 1920 Edirne Öğretmen Okulu’ndan çıktım. Batı Trakya’da çetecilik faaliyetlerim, Yunanistan’a esirlikle sonuçlandı. 1921’de Anadolu’ya geçtim. 1923’te topçu teğmeni olarak terhis edildim. Foça’da ilkokul öğretmenliğine başladım. 1959 Ekimine kadar ilkokul öğretmenliği, Aydın, Balıkesir ve İzmir’de ilköğretim müfettişliği, İzmir’de başöğretmenlik yaptım. 1933 de Seyyar Terbiye Sergisinde görevliydim. Edirne Karaağaç, İzmir Kızılçullu, Manisa Horozköy eğitimci yetiştirme kurslarında çalıştım. 1939 Ağustos’undan 1946 Eylülüne kadar Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğünde Şube Müdürlüğü yaptım. Banguoğlu 1950 de Bolu Kitaplığına sürdü. Avni Başman Bakanlıktaki görevime döndürdü. 1957’de Atilla İlkokulunda sınıf öğretmenliğini iki yıl yaptım. Askerliğimle beraber 43 yıl çalıştım. Kişiliğimi çalışma kavramında bulurum.”** diyor.

Bugün öğretmenlerimiz, eğitim yöneticilerimiz, yereldeki yetkililer Cumhuriyetimizin ilk yıllarında büyük hizmetler veren bu eğitimcileri ne kadar tanıyor acaba? Mustafa Necati’yi, Saffet Arıkan’ı, Hasan Ali Yücel’i, İsmail Hakkı Tonguç’u, Ferit Oğuz Bayır’ı, Rauf İnan’ı, Süleyman Edip Balkır’ı, Şerif Tekben’i, Nazif Evren’i ne kadar tanıyor eğitimcilerimiz. Ya onların ortaya koyduğu yapıtları ne kadar biliyorlar?

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı olarak; Cumhuriyetin **“Fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür”** nesillerini yetiştirmek için kolları sıvayan ve bu yolda çok büyük başarılar gerçekleştiren, bu büyük eğitimcilerini unutturmak için, öğretmenlere, gençlere tanıtmak için, etkinlikler yapıyor, kitaplar yayımlıyoruz. Çünkü biliyoruz ki; bugünkü eğitim dizgemiz içinde bulunduğu büyük sorunlardan Cumhuriyetimizin, 1946 yılına kadar sürdürülen atımlardan yararlanarak kurtulabilecektir. Özellikle Vakfımızın belgelerini, birinci el kaynaklardan hazırlayarak kamuoyuna sunduğu Köy Enstitüleri deneyiminden çıkarılacak çok büyük dersler olduğunu biliyoruz.

İşte o eğitimcilerden biri Ferit Oğuz Bayır’dır... **“Köyün Gücü”** adlı yapıtının bir kez daha gözden geçirilmesinin tam zamanıdır. Bu yapıtıyla Bayır yalnızca köy eğitiminin üzerinde durmuyor, aynı zamanda Köy Enstitüleri gerçeğini, yıkılma sürecini, ihaneti, sürgünlerini anlatıyor. En önemlisi de; büyük sevgi ve saygı duyduğu İsmail Hakkı Tonguç’un kendisine yazdığı mektuplara yer veriyor.

Ferit Oğuz Bayır **“Köyün Gücü”**nün önsözünde **“Kocadım. Yaşam boyunca arayıp bulduğum kitapları okudum. İpekböceğinin yediği atlas dut yaprağı benzeri bazı kitapları karıştırdım. Ne çare ki ipek yapamadım. Yazmayı sınımadım. Şimdi bu kitapçığı neye yazıyorum: 1936 dan 1946 yılına kadar yapımca, eğitici işte alın terlerini, göz nurlarını cömertçe akıtanlar, kol ve kafa güçlerinin çekiştiği yıllarda işbirliği ettiğim her bakımdan güçlü köy çocukları: “Daha gecikemezsin. Köyün içine dalan eğitim çalışmalarının özüne değen neler biliyorsun belgeleriyle yaz, çiz”** deyip duruyorlar da ondan...” diye sesleniyor okuyucuya...

İçinden geçtiğimiz bu karanlık günlerde bu yapıtları yeniden okumak, öz süyünü çıkarmak içimizde; umutlar doğuracaktır diye düşünüyoruz...

Bir de önerimiz var.

Ölümüne kadar Foça’da yaşayan, öğretmenlik yapan, Foça’da pansiyonculuğu başlatan, zeytincilik alanında öncülerden biri olan ve Kurtuluş Savaşı Gazisi Ferit Oğuz Bayır’a Foça Belediyesinin daha fazla sahip çıkması. Ferit Oğuz Bayır adının bir parkta, bir caddede yaşatılması ve ölüm yıldönümlerinde belediyenin de katılacağı etkinliklerle anılması. Bu önerilerimizin Foça’nın genç ve çalışan Belediye Başkanı Sayın Gökhan Demirağ tarafından dikkate alınacağını düşünüyoruz...

Yönetim Kurulu olarak Köy Enstitülerinin kuruluşunun 70. yılı nedeniyle etkinliklerimizi yalnız Nisan ayı içinde değil, tüm 2010 yılı boyunca yapma kararı aldık. Bu konuda bir planlama çalışması da yaptık...

Yine, Köy Enstitülerinin kuruluşunun 70. yılına armağan olarak iki kitap çalışmamız dizgi aşamasına ulaşmıştır. Bu konuda daha ayrıntılı bilgileri önümüzdeki sayılarda sizlerle paylaşacağız...

Bu sayımızda Ferit Oğuz Bayır’a ve Atatürk’ün Devrimci Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati’ye daha fazla yer vermeye çalıştık.

Yeni yılınızı kutluyor, esenlikler diliyoruz...

Yeni sayıda görüşmek dileğimize...

kevafki@gmail.com

Köy Enstitülerine Yaklaşım

Köy Enstitüleri ile Eğitim Hakkı

Yasalara göre herkesin eğitim görme hakkı var. Tıpkı herkesin gezme hakkı, yaşama hakkı, seçilme hakkı olduğu gibi. Ama yeter derecede paranız yoksa gezme hakkınızı tam olarak kullanamazsınız. Örneğin isteyen herkes bayramda Amerika'ya gidebilir mi? Devlet bir ameliyat için aylar sonraya gün veriyorsa, özeller için de paranız yoksa yaşama hakkı oluşunun değeri oluyor mu? Benzer haklar için de böyle. Zengin iseniz birçok haklarınızı kullanabiliyorsunuz. Hak kullanmada başta gelen engel yeterince zengin olmamak.

Her hakkın kullanılabilmesi için kullanabilme ortamının hazır olması gerekir. Köy Enstitüleri Sistemi ile köylerde fakirin de, orta hallinin de eğitim hakkından yararlanabilmesinin ortamı geniş ölçüde hazırlanmıştı. Bu konu konuşmalarda, yazılarda gereği kadar öne çıkarılmıyor. Öne çıkarılmayınca, yok farzedilince, Köy Enstitülerinin günümüz için önemli bir yanı anlatılmamış oluyor. Köy Enstitüleri ile getirilen hem eğitim hakkı hem başka temel ilkelerin kullanılabilmesi için ortam hazırlanması üzerinde durulmazsa bu Köy Enstitüsü karşıtlarının işine gelir: Onlar 20 lira ücret, 20 yıl hizmet ile kamuoyunu aldatmaya devam ederler.

İnsanların eğitim haklarını kullanabilmesi için ilk görev devlete düşer. Ortam hazırlamanın ilk koşulu eğitim görülecek kurumun hazır olmasıdır. İlk öğretimi düşünersek devlet, ilkokulunu ve öğretmenini köyde hazır etmek zorundadır. Bu zorunluluğun 1930'lu, 1940'lı yıllara kadar kağıt üzerinde kaldığı anlaşılıyor. Öyle olmasaydı Türkiye nüfusunun %80'inin yaşadığı 40 bin köyün sadece 5 bininde değil hepsinde beş sınıflı ilkokul olurdu. Köylerde ilkokul çağındaki (7-12 yaş) çocukların %25'i değil hepsi, üç sınıflı değil beş sınıflı okulları bitirirdi.

Asıl sorunun köylerde olduğu Köy Enstitüleri gündeme gelince anlaşıldı. Anlaşıldı ki devlet köy çocuğunun eğitim hakkını kullanabilmesi için ilk koşul olan okul ve öğretmen sorununu köylerde büyük ölçüde hazır edememiştir. Okul ve öğretmenin hazır olduğu az sayıdaki köyde bile devlet başka bir görevini daha yerine getirememiştir. Okula gidip gitmemekte çocuklar, çocuğunu okula gönderip göndermemekte veli-

ler özgür bırakılmıştır. Bu özgürlüğe engel olunmalıydı.

1935'te Milli Eğitim Bakanlığının üst kademelerinde önemli bir değişiklik oldu. Mevcut yönetim geniş kitlenin eğitimi için çok acele etmiyordu. Bu düşünce değişmeliydi. Milli Eğitim Bakanlığına asker kökenli, Atatürk'ün yakından tanıdığı Saffet Arıkan getirildi. En azından ve ilk önce ülkenin ilköğretim sorunu gecikmeden ve tamamen halledilmeliydi. Konuyu iyi bilen İsmail Hakkı Tonguç ilköğretimin başına getirildi.

Yeni ekip ihmal edilmiş geniş kitle insanların, o zaman köylerde yaşayanların, eğitim haklarını kullanabilmelerinin ortamını hazırlamak için mevcut sistemi değiştirmek, dönüşüm yapmak gereğini duydu. Köy Enstitüleri yoluyla kendisini bağlayıcı kararlar aldı. Bu kararlar nelerdir?

1- Ciddi planlama yapmak:

a) 1940'ta Köy Enstitüleri Yasası çıkarılırken 15 yılda her köye okul, her okula öğretmen verilmesi kararı alındı. Planlama ona göre yapıldı. Böylece en geç on beş yıl sonra; 1955-56 öğretim yılında her köydeki çocuğun ilkokula gidebilme ortamı hazırlanmış oluyordu.

b) İlkokul çağını geçirmiş ama ilkokul eğitimini almamış olanların bu eğitimi almaları için köyde okul açılırken aynı zamanda yetişkinler için de akşam kursları açılması zorunluluğu da getirilmiştir.

2- Köy Enstitülerine sadece köy ilkokullarını bitirmiş zeki ve yetenekli köy çocuklarını almak. Böylece köy çocukları için oluşmuş dengesizliği bir ölçüde gidermek, daha çok köylü çocuğunun eğitim hakkını kullanabilirliğini sağlamak amaçlanmıştı.

3- Köy Enstitülerini bölgesel kurumlar olarak yapılandırmak. Her enstitü 3-5 ilden oluşan bir bölgeden sorumlu idi ve öğrencilerini sadece kendi bölgesindeki köy ilkokullarını bitirmiş çocuklardan alıyordu. İsteklisi çok olunca ister istemez bir seçme yapılacağından bu seçme özellikleri aşağı yukarı aynı olan köylerin çocukları arasında yapılıyordu. Bölgesel kurumlaşma nedeniyle bugün olduğu gibi Diyarbakır'ın bir köyündeki çocukla İzmir'in merkezinde okuyan çocuğa aynı soruları sorarak seçme yapılma-

dığından köy çocuklarının ortaöğretim kurumlarında eğitim görme haklarından daha çok yararlanmaları gerçekleşiyordu.

4- Sınav sisteminde yeni bir yöntem uygulamak. Uygulanan sınav sistemi ile kazanmanın tek ölçütü olarak zeki ve yetenekli olma kuralı getirildi. Sistemin yüksek öğrenim kurumu olan Yüksek Köy Enstitüsüne öğrenci alımı her enstitüye son sınıfındaki ve mezun ettiği öğrenci sayısına göre kontenjan ayrılarak yapıyordu. Böylece her enstitüde çocuklar kendi aralarında yarışıyorlardı. Üç sınıflı öğretmenli okulu bitirenlerden pansiyonlu bölge okullarına girişte de bazen kontenjan uygulaması gerekebiliyordu. Sınavı kazananlardan pansiyon giderini karşılamayacak kadar fakir olanların hakları korunuyor, böylelerinin giderleri köy ortak giderlerinden karşılanıyordu.

5- Parasız yatılılık uygulamasını genişletmek. İlkokulu bitiren köy çocuğunun kentlerdeki orta dereceleri okullara gidebilmeleri olanaksızdı. Böyle okumanın getireceği giderleri normal köy ailesi karşılayamazdı. Ama hiç olmazsa zeki ve yetenekli olanların ortaöğretime geçmesi ülke için yaşamsaldı. Köy Enstitüleri parasız yatılı kurumlar olarak yapılandı. Öğrenciler ba-

rınmaları, yemeleri, giyimleri, için para ödemiyorlardı. Defter, kalem, kitap vb. gereksinimleri de devletçe karşılanıyordu. Böylece Köy Enstitülerinde okumada parasızlık engel olmaktan çıkarılmıştı.

6- Köy çocuklarının yükseköğrenim yapabilmeleri için Yüksek Köy Enstitüsü açıldı. Burada da tamamen parasız eğitim yapıldı.

Günümüzde eğitimin içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulmanın çaresi olarak özelleştirme öne sürülüyor çokça. Öyle ki asgari ücretle yaşamaya çalışan aile bile aynı şeyi savunur olabiliyor. Oysa eğitimde özelleştirmenin geniş halk kitlelerini yönetimden uzaklaştırma projesi olduğu bilinmelidir. Köy Enstitülerini anlatırken açılmış 20 Köy Enstitüsünde uygulanan öğretim yöntemleri üzerinde takılıp kalmayarak onunla birlikte eğitim hakkı gibi temel ilkelelere öncelik tanıyıp günümüzde uygulamaya konmasının gerekliliğini savunmalıyız.

Özelleştirme öyle büyük bir kitlenin aleyhine ki bu karşı oluş o büyük kitleye iyi anlatılabilirse kendi aleyhine olan sistemi değil kendileri için iyi olanı savunur hale gelebilirler. Benzer başka uygulamalar pek umut vermese de yılgınlık üstün gelmemeli.



1 Kasım 2009 Kanal B "Üretimden İhracata Programı Köy Enstitülerinin Toplum Kalkınmasındaki Yeri" Erdal Atıcı, Mustafa Onar, Mustafa Aydoğan, Tevfik Kızılkaya



30 Ekim 2009 Ulusal Kanal "Cumhuriyetin Eğitim Felsefesi" Nazım Mutlu, Özden Bilgin, Erdal Atıcı



7 Kasım 2009 Ferit Oğuz Bayır'a Saygı: Günay Güner, Erdal Atıcı



7 Kasım 2009 Ferit Oğuz Bayır'a Saygı açıştorturum: Talip Apaydın, Gül Coşkun, Mustafa Aydoğan

Vakfımızdan Haberler

- 31 Ekim – 8 Kasım 2009 tarihleri arasında yapılan İstanbul TÜYAP Kitap Fuarına katıldık, vakfımızı ve yapıtlarımızı tanıttık.
- 20 Kasım 2009’da TKP Başkanı Erkan Baş ve yöneticiler vakfımızı ziyaret ettiler.
- 24 Kasım Öğretmenler Günü CHP Çankaya Kadın Kolları vakfımıza bir ziyaret gerçekleştirdi.
- 24 Kasım Öğretmenler Gününde, vakfımızda Köy Enstitülü öğretmenlerimizle bir kutlama etkinliği gerçekleştirdik.
- 5 Aralık 2009 Cumartesi günü Vakfımızın Onur Üyesi Musa Uysal’a (Emmi) ölümünün I. Yılında, EĞİT-DER’le birlikte saygı etkinliği düzenledik. Münevver Oğan’ın hazırladığı belgeselle başlayan etkinlikte, aile adına Dr. Leyla Uysal, kurumlar adına EĞİT-DER Başkanı Nihat Eren ve Vakfımız eski başkanlarından İlhan Alkan konuşular. Ali Yalçın ve Çetin Gül’ün türküler söylediği etkinliğe; Nursel Ceylan’ın yönettiği açılış konuşmasıyla devam edildi. Açılış konuşmalarını yapan konuşmacıları: Av. Şiğçe Yavuz, Dr. Niyazi Altunya ve Nedim Şahhüseyinoğlu idi... Musa Uysal’ın anıları bol olsun...
- 24 Aralık 2009 Perşembe günü saat 13.00’da CHP Çankaya İlçe Eğitim Komisyonu, Mustafa Aydoğan ve Erdal Atıcı’nın konuşmacı olduğu “**Cumhuriyet Dönemi Eğitim Sistemimiz ve Köy Enstitüleri**” başlıklı bir açılış konuşması düzenlendi.
- 9 Ocak 2010 tarihinde Vakıf merkezinde “**Mustafa Necati ve Sabahattin Eyuboğlu’na Saygı**” etkinliği düzenliyoruz. Mutahhar Aksarı’nın yöneteceği etkinliğin konuşmacıları: Dr. Niyazi Altunya ve Ahmet Özer
- 29 Ocak 2010 Cuma günü Saat 13.30’da “**Uğur Mumcu Adalet ve Demokrasi Haftası**” etkinlikleri içinde Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezinde vakfımızın düzenleyeceği “**Köy Enstitülerinde Demokrasi**”, “**Günümüzde Eğitim**” konulu bir etkinlik düzenliyoruz. Gül Coşkun’un yöneteceği etkinliğin konuşmacıları: Talip Apaydın (KE Halkçılık) Mustafa Gazalci (Günümüzde Eğitim), Erdal Atıcı (Köy Enstitülerinde Demokrasi)



7 Kasım 2009 Ferit Oğuz Bayır’a Saygı toplantısını izleyen dostlarımız



7 Kasım 2009 Ferit Oğuz Bayır’a Saygı etkinliği: Ferit Oğuz Bayır’ın torunu Prof. Dr. Özlem Yılmaz Bayır



7 Kasım 2009 Ferit Oğuz Bayır’a Saygı: Talip Apaydın, Gül Coşkun, Mustafa Aydoğan, Abdullah Özkucur

Neler Okuyalım

Ferit Oğuz Bayır'a Saygı

Zarife Sakarya

Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı, kuruluşuna büyük destek veren ve yaşamı boyunca onursal başkanı olan Ferit Oğuz Bayır'ın yaşamını, çalışmalarını, çeşitli konularda yazdıklarını ve hakkında yazılanları içeren kapsamlı bir kitabı, "Ferit Oğuz Bayır'a Saygı" adıyla 2003 yılında yayımları arasına kattı.

Mustafa Aydoğan ve Zeliha Kanalcı'nın titiz çalışmalarının ürünü olan ve yazılış öyküsü sunuş bölümünde kısaca anlatılan kitap, yedi bölümden oluşuyor. Birinci bölümde, Ferit Oğuz Bayır'ın yaşam öyküsü öz biçimde verilirken, ikinci bölümde, Milli Eğitim Bakanlığında geçen 36 yıllık hizmeti, ulaşılabilen tüm ayrıntılarıyla anlatılmış. Daha sonraki bölümlerde de sırasıyla emeklilik yılları, yaşarken ve ölümünden sonra hakkında yazılanlar, kitabın yazıldığı yıl olan 2003'e kadar gerçekleştirilen dört anma toplantısında yapılan etkinlikler, yakınlarının Ferit Oğuz Bayır hakkında yazdıkları ve son bölümde de kendi yazdıkları aktarılmış.

Ferit Oğuz Bayır 1899'da başlayıp 1998'de sona eren yaşamına pek çok şeyi sığdırmış örnek bir kişilik. Gençlik yıllarında ülkesinin, yaşadığı şehrin işgalini görmüş, bu işgale karşı koymak için çeteci olmuş, Kurtuluş Savaşı'ndan önce kurtuluş mücadelesine başlamış, esareti yaşamış, Kurtuluş Savaşı Madalyası ile onurlandırılmış bir yurtseverdir.

Edirne Öğretmen okulu mezunu Ferit Oğuz Bayır Kurtuluş Savaşı'ndan sonra Foça'da öğretmenliğe başlar. İzmirdeki öğretmenliği ve müfettişliği sırasındaki başarılı çalışmaları nedeniyle 1933'teki Seyyar Terbiye Sergisi'ne katılır. Sergiyi düzenleyen Tonguç'la tanışması böyle başlar. 1937'de öğretmen kurslarında görev almasıyla Köy Enstitüleri Sistemi'ne girmiş olur. "O yıllar toplumumuzun şafağının attığı süreçlerin başlangıcı idi." diye değerlendirdiği 1939-1946 yılları arasında M.E.B. İlköğretim Genel Müdürlüğü'nde Tonguç'un yardımcı olarak görev yapar. Bu ikilinin çalışmasını Talip Apaydın, Ferit Oğuz Bayır'a Saygı kitabının 97. sayfasında yer alan yazısında şöyle anlatıyor: "1940'lı yılların ilk yarısında Tonguç'un yardımcısıdır. Köy Enstitüleri ile ilgili her yazışma ondan geçer. Tonguç büro adamı değildir. Bakanlıkta fazla oturmaz. Onun gecesi gündüzü köy okullarında, Köy Enstitülerinde geçer. Ama Ferit Oğuz Bayır'a öyle inanmıştır ki kendi adına her yazıyı imzalamaya yetkilidir. Yıllar sonra Engin Tonguç'tan öğrendiğimize göre babası, Ferit Oğuz Bayır'dan çekinir de. 'Sağı solu belli olmaz, hayır dedi mi diretir.' Onun için önemli konularda hep onun görüşünü alır. Birlikte karar verirler işin saygın yanı Tonguç'ta da var elbet, öyle sallabaş birini çalıştırmıyor yanında. Gerektiği zaman dayatabilen, görüşünü savunan adamı yeğliyor. (Nereye gitti böyle adamlar, şimdi neden yoklar?)"

Ferit Oğuz Bayır: "Enstitüler batı kopyası değildir, kendi gerçeklerimizden doğmuş bize göre kurumlardır. Üretici, yaratıcı insanlar yetiştirdikleri için gerçek anlamda ulusal duygu, tarih kültürü ancak buralarda verilebilmektedir." dediği enstitülerin kapanışına direnmiş, bu konuda sözünü kimse den sakinmemiştir. Emekli olduktan sonra da bir Köy Enstitüsü gibi çalışmıştır.

Foça'daki üç villasını Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı'na bağışlayarak Köy Enstitüsü düşüncesine desteğininin devamlılığını sağlamıştır.

Yaşam, bir yanıyla insan olmanın anlamını kavrama çabasıdır. Kimi insanlar yaşamlarıyla bu çabamıza ışık tutarlar. Her büyük eğitimcinin kişiliğinde hepimiz için özenilecek bir değer, örnek alınacak bir duruş vardır. Bu değeri yakalamak,

Milli Eğitimde Mustafa Necati Dönemi

Mustafa Aydoğan

Sayın Altunya üretkenliğini sürdürüyor. Son kitabı Cumhuriyet'in 8. Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati hakkında belgesel değeri yüksek bir yapıt. "Milli Eğitimde Mustafa Necati Dönemi". "Bu Altunya'nın 25. kitabı imiş.

Mustafa Necati 3 yıl 11 gün süren bakanlık sürecinde birçok konuda değişim başlatmış biri. Yaşamı daha uzasaydı varacağı nokta öyle sanıyorum ki Köy Enstitüleri Sistemi olacaktı. "Köy için ayrı, kent için ayrı, öğretmen olmadı. Köy öğretmeni olacaklar kent öğretmen okullarında yetiştirilmemelidir" fikirleri onun, ilk köy öğretmen okulları da onun zamanında açıldı.

Tembelliğe karşı hiç hoşgörülü değil. İlköğretime havale edilen bir yazının oraya bir saatte ulaştırılmış olmasını bile işleri sürüncemede bırakmak olarak yorumluyor. Böyleleri görevlerini bırakmalıdır' diyor daha göreve başlaışının birinci haftasında. (Sayfa 153)

Kitap üç bölümden oluşuyor. Birinci bölümün başlığı "Mustafa Necati'nin Milli Eğitime Hizmetleri" Bu hizmetler 10 ana ve 61 alt başlıkta incelenmiş. Üç yıl gibi kısa bir sürede o kadar çok iş görülmüş olmasına hayranlık duymamak mümkün değil. Kitapta bu bölüm 130 sayfa.

İkinci bölümün başlığı "Mustafa Necati Dönemi Seçkisi." Bu bölüme belgeler bölümü denebilir. Yönetmelikler, genelgeler ağırlıkta. 3 yönerge, 1 tüzük, 1 tasarı, 2 rapor, 4 mektup da var. Bunlardan 7'si müdürler encümeni, 4'ü Talim Terbiye Kurulu kararı. Üç tane de yasa metni konmuş. Biri "Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki" hakkındaki yasa. Bölüm 17 ana, 101 alt başlıkta sergilenmiş Bu bölüm 188 sayfa.

Hayat mecmuasının Mustafa Necati için hazırladığı 10 Ocak 1929 günlü özel sayının tamamı ile çeşitli gazetelerde Mustafa Necati için yazılan 9 yazı ve kendisinin İnebolu adlı yazısı üçüncü bölümü oluşturuyor. 20 sayfalık özel sayıda 21 kişinin yazısı var.

Kitap hazırlanırken 80'e yakın kaynak taranmış.

Mustafa Necati dönemi Arap harflerinin kullanıldığı dönem. Çok sayıda belgenin Latin harflerine çevrilmiş olarak toplu bir şekilde yayımlanması Mustafa Necati hakkında çalışma yapacaklar için büyük kolaylık sağlamış olmaktadır. Özellikle eğitimcilerin, eğitim araştırması yapacakların okuması gerekli bir yapıt. Altunya'yı kutluyorum.

bu buluşu somutlaştırmak ancak bu eğitimcilerin yaşam öykülerinin yazıya geçirilmesi ile olanaklıdır. Ferit Oğuz Bayır'a Saygı adlı kitap bize bu olanağı en güzel biçimde sunuyor. Birçok belgeyi içinde bulunduran bu kitabı okurken kimi bölümlerinden anı, kimi bölümlerinden öykü tadını alıyorsunuz. Kitabı okurken bir taraftan bir eğitim çınarını, bir direnç ve inanç adamını tanıyıp hayranlık duyuyor diğer taraftan cumhuriyet sonrası toplumun yüzde seksenini oluşturan köylünün canlandırılması için verilen mücadeleye tanıklık ediyorsunuz. İyi okumalar.

* Ferit Oğuz Bayır'a Saygı, Yayına Hazırlayanlar: Mustafa Aydoğan-Zeliha Kanalcı, Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Yayınları, Ankara-2003

Yitirdiklerimiz

- 1- Ahmet Özkan
1952 Mezunu, Ö.T.: 22.10.2009
- 2- Mehmet Gök
1950-51 Aksu Köy Enstitüsü Mezunu
10.06.1933-19.10.2009
- 3- Kemal Gülbaz
1946 Cilavuz Köy Enstitüsü Mezunu
1925-23.08.2009
- 4- Mehmet Şenel
1951 Düziçi Köy Enstitüsü Mezunu
Ö.T.: 14.11.2009
- 5- Ömer Çiftçi
1946-47 Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü Me-
zunu
1924-18.06.2009
- 6- Cemal Yıldırım
1946-47 Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüsü Me-
zunu
1926-22.03.2009
- 7- Talat Yıldırım
1946 Akçadağ Köy Enstitüsü Mezunu
Ö.T.: 08.07.2008
- 8- Sami Utku
1945-1946 Arifiye Köy Enstitüsü Mezunu
Ö.T.: 08.12.2009

VEFAT VE TEŞEKKÜR

Babamız **ÖMER ATICI**'nin

20 Kasım 2009 tarihinde vefatı dolayısıyla acılarımızı paylaşan, cenazesine katılan, ziyaret eden, telefonla taziyelerini bildiren; bu acılı günlerimizde bizleri yalnız bırakmayan; **arkadaşlarımıza, dostlarımıza, Köy Enstitülü Öğretmenlerimize, Muğlalı hemşerilerimize, Milletvekillerimize, Belediye Başkanlarımıza, demokratik kitle örgütlerinin başkan ve yöneticilerine**

teşekkür eder,
saygı ve şükranlarımı sunarım.

ERDAL ATICI
KÖY ENSTİTÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM
VAKFI BAŞKANI

Bize Gelen Kitaplar

- 1- Dr. Niyazi Altunya: "Eğitimde Yansımalar: IX, Türkiye'nin Öğretmen Yetiştirme Çıkmazı, Ulusal Sempozyumu."
- 2- Dr. Niyazi Altunya: "Milli Eğitimde Mustafa Necati Dönemi."
- 3- Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi: "Köy Enstitülerinde Kitap, Kitaplık ve Okuma"
- 4- Aşık Zevraki'nin Anısına.
- 5- Disk Yayınları: "Disk Kuruluş Bildirisi Ana Tüzüğü"
- 6- İkbâl Kaynar: "Mavi Yazılar"
- 7- Yusuf Ziya Bahadımlı: "Alevilik ve İslam Fana-tizmi"
- 8- Talip Apaydın: "Ortakçılar-Dinçer Sümer-Talip Apaydın'ın aynı adlı romamından tiyatro"
- 9- Mehmet Ergün: "Köy Enstitülü Öğretmenin Anıları"
- 10- Abdullah Demirtaş: "Bir Öğretmen Varmış Ora-larda."
- 11- Abdullah Demirtaş: "Çakıl Taşları"
- 12- H. Fehmi Poyrazoğlu: "Köken", Araştırma, Göz-lem.
- 13- Ali Günay:
 - a) Dilini Yitiren Kuş
 - b) Dünya Adlı Gemide
 - c) Hiçbiri Hikaye Değil
- 14- Talip Apaydın: "Talip Apaydın'a Armağan" YKKED Yayını
- 15- Fethi Esendal: "Kaybolan Köy" (20 Adet)
- 16- Şiḫça Yavuz: "Yokuşta Yürüyen Adam" (9 Adet)



5 Aralık 2009 Musa Uysal'a (Emmi) saygı etkinliği Av. Şiḫça Yavuz, Nursel Ceylan, Dr. Niyazi Altunya, Nedim Şahhüseyinoğlu

Basından

28. İstanbul TÜYAP Kitap

Fuarına Katıldık

31 Ekim - 08 Kasım 2009 tarihleri arasında 28. İstanbul TÜYAP Kitap Fuarına Vakfımız ilk kez katıldı. 4. Salon / 249 No'lu standda etkinliğimizi sürdürdük. İstanbul'dan Sayın Orhan Çetindağ, hergün stand etkinliğimize katılarak yardımcı olmuştur. Kendisine teşekkür ediyoruz.

Musa Ağacık, Yol TV adına standımızda çekim yaptı. Kars Cı-lavuz Köy Enstitüsü Mezunu Tahir Akbaba (Mütercimler)'in oğlu Erol Mütercimler, Hürriyet Gazetesi, Hıfzı Topuz belgesi için standımıza uğrayanlardandı.

Yakın zamanda yitirdiğimiz kurucu üyemiz Ali Kasım İlhan'ın kızı ve damadı Şehriban/Zülfikar Akkar, yakın zamanda aramızdan ayrılan Mualla Eyüboğlu Anhagger ve kardeşi Mehmet Eyüboğlu'nun oğlu Rahmi Eyüboğlu, annesi Hughette Eyüboğlu ve akrabaları Dr. Ayşe Soyer, yine yakın zamanda kaybettiğimiz Galip Akın'ın yeğeni Metin Akın, Bora Gezmiş, Aydın Ilgaz, Nebi Dadaloğu, Hüseyin Gültekin, İsmail Günay, Av. Nurperi Sancak, İbrahim Türker, Ziya Araz, Nuri Karaçelik, Bahattin Bilican, Baki Yiğit, Yahya Sezai Koç, Theodar FHP Hasselg, Nuri Cebeci, Aşık Hacı Yener'in oğlu Erdal Aras, Ahmet Salman, Tevfik Akşit, Recep Çakıcı, İbrahim Bayram, Ahmet Dal, Orhan Çalış-



Dr. Hugette Eyüboğlu, Ali Kınacı, Dr. Ayşe Soyer, Orhan Çetindağ



Nebi Dadaloğu, Prof. Dr. Güler Yalçın, Ali Kınacı

kan standımıza uğrayarak çeşitli dileklerini ilettiler. Ziyaret edenlerimizin çeşitli konularda arzu ve istekleri not edildi. Kendilerine gereken yanıtlar verilecektir. Fuar süresince tanıtım çalışmalarımız son derece başarılı olmuştur. 2010-2011 yılı fuar çalışmalarına katılmamız için neler yapmamız gerektiği yönetim kurulumuza iletilmiştir. Çalışmalar bu yönde geliştirilecektir.

Ali Kınacı
Yönetim Kurulu Üyesi

Şiir Köşesi

EY HALKIM BENİM

Aziz Nesin

Ey benim halkım
Ey benim eli açık gözü kapalı
Yüreği açık dili bağlı
Ey benim güzelim
Ey benim en çirkinim

Yiyemedin yedirdin
İçemedin içirdin
Giyemedin giydirdin
Okuyamadın okuttun
Kendin üşüdün yağmurda karda
Ama beni korudun

Utandırım aldıklarım demeye
Bende hakkın çoktur halkım
Değil böyle bir Aziz
Bin Azizler olsa yetmez
Aldığımı vermeye
Utandırım helal et demeye
Dünya durdukça durasın halkım



KÖY ENSTITÜLERİ VE ÇAĞDAŞ EĞİTİM VAKFI

Mithatpaşa Cad. 62/21 Yenişehir / ANKARA

Tel&Faks: 0312 425 24 68 - Tel: 0312 419 36 34

<http://www.koyenstitulerivakfi.org.tr>

Yayın Adı	Köy Enstitüleri
Yayın Türü	Yaygın Süreli Yayın
Yayın Şekli	2 Aylık - Türkçe
Yayın Sahibi	Köy Enstitüleri ve Çağdaş Eğitim Vakfı Adına ERDAL ATICI
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	ALİ KINACI
Yayın İdare Adresi	Mithatpaşa Cad. 62-21 YENİŞEHİR / ANKARA
E-Mail	kevakfi@gmail.com
Basım Yeri	Merdiven Reklam Tanıtım GMK Bulvarı Özveren Sk. No: 13/14 DEMİRTEPE - ANKARA Tel: 0312 232 30 88 • merdivenreklamtanitim@gmail.com